

พฤติกรรมเชิงสุขภาพของสมาชิกองค์กรแพทย์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จามร เงินขารี¹, เนสินี ไชยเอี้ย¹, สุภชชา เขียวหวาน², อิศราภรณ์ เทพวงษา¹, ทวี ศิริวงศ์¹, กิตติศักดิ์ สวรรยาวิสุทธิ³
¹ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน, ²ภาควิหารังสีวิทยา, ³ภาควิชาอายุรศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

Health Related Behaviors Survey of the Medical Organization, Srinagarind Hospital, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

Jamon Ngoencharee¹, Naesinee Chaiear¹, Isaraporn Thepwongsa¹, Supacha Khewwhan², Dhavee Sirivongs³
Kittisak Sawanyawisuth³
Departments of ¹Community Medicine, ²Radiology, ³Medicine, Faculty of Medicine, Khon Kaen University, 40002

หลักการและเหตุผล: แพทย์และทันตแพทย์เป็นบุคลากรทางสุขภาพที่ประเทศต้องลงทุนสูงเนื่องจากในการผลิตแพทย์และทันตแพทย์แต่ละคนต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงและระยะเวลาในกระบวนการผลิตค่อนข้างนาน จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า แพทย์นั้นอายุสั้น (อายุเฉลี่ยที่เสียชีวิต ได้แก่ 61.15 ปี โดยเพศชายมีอายุเฉลี่ย 62.19 ปี และเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 55.4 ปี ทางคณะผู้ศึกษาเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวและได้ดำเนินการสำรวจพฤติกรรมเชิงสุขภาพของแพทย์และทันตแพทย์สมาชิกองค์กรแพทย์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล

วัตถุประสงค์: เพื่อทราบพฤติกรรมเชิงสุขภาพของแพทย์และทันตแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีนครินทร์

รูปแบบการศึกษา: การศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง

สถานที่ศึกษา: โรงพยาบาลศรีนครินทร์

ประชากรศึกษา: แพทย์และทันตแพทย์ซึ่งเป็นสมาชิกองค์กรแพทย์โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 519 คน ซึ่งปฏิบัติงานวันที่ 31 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ถึง 30 ตุลาคม พ.ศ. 2547

ผลการศึกษา: มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 206 ฉบับ คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 39.7 โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแพทย์ 184 คน ทันตแพทย์ 22 คน มาจากทั้ง 2 เพศในสัดส่วนใกล้เคียงกัน อายุเฉลี่ย 38.1 ± 8.6 ปี ร้อยละ 64.1 มี

Background: Physicians and dentists are the health personnel that need high investment and long production process. The life expectancy of medical doctors was varied between 61.1 and 86.5 years old and dentists was varied between 51.3 and 75.4 years old. Health related behavior might play an important role to health status and life expectancy.

Objective: To study health related behavior of physicians and dentists who are the member of the medical organization, and work at Srinagarind hospital.

Study design: A cross-sectional descriptive study

Setting: Srinagarind hospital

Method: The physicians and dentists who are the members of the medical organization, and work at Srinagarind hospital were given a self-administrated questionnaire during June 31st- Oct 30th, 2004. The questionnaire had 5 compartments as follows: general information, occupational history, health status data, life style pattern and occupation-related hazards.

Result: Two hundred and six out of 519 numbers (39.7%) completed the questionnaires. The male: female ratio was nearly 1:1. The mean age of respondents was 38.1 ± 8.6 years old. Sixty five percent were highly pleased with their own occupation. The mean monthly income of physicians

ความพึงพอใจในวิชาชีพระดับพอใจมาก แพทย์และทันตแพทย์ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน 72,483.00 บาท (ค่ามัธยฐาน 30,000 บาท) ทำงานเฉลี่ย 44.4 ± 28.5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ใช้เวลานอน 6-8 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 65.2 มีโรคประจำตัวโดยโรค 4 อันดับแรก ได้แก่ โรคภูมิแพ้ (ร้อยละ 19.6) โรคความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 5.4) โรคหัวใจ (ร้อยละ 1.6) และโรคเบาหวาน (ร้อยละ 1.1) และ ร้อยละ 50.0 เคยเจ็บป่วยในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาโดยส่วนใหญ่เป็นไข้หวัด ร้อยละ 8.2 เคยหลับในระหว่างขับรถ ในขณะที่ร้อยละ 7.1 เคยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ในด้านพฤติกรรมส่วนตัว ร้อยละ 20.1 ดื่มสุรา ร้อยละ 2.7 สูบบุหรี่ ร้อยละ 11.4 นิยมเสี่ยงโชคแบบถูกกฎหมาย ในด้านการดูแลสุขภาพ ร้อยละ 80.4 เคยรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย และมีเพียงร้อยละ 52.2 เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี ในด้านการออกกำลังกายพบว่ามากถึงร้อยละ 48.9 ออกกำลังกายน้อยกว่า 2 วันต่อสัปดาห์ ในด้านการคลายเครียด ร้อยละ 32.6 คลายเครียดโดยการชมรายการโทรทัศน์ และร้อยละ 29.9 คลายเครียดโดยการอ่านหนังสือ เมื่อแยกวิเคราะห์เฉพาะทันตแพทย์จำนวน 22 คน พบว่า ร้อยละ 72.7 มีความพึงพอใจในวิชาชีพระดับพอใจมาก ทันตแพทย์ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน 58,500.00 บาท ทำงานเฉลี่ย 34.9 ± 5.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ใช้เวลา นอน 6-8 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 77.3 มีโรคประจำตัวโดยโรค 3 อันดับแรก ได้แก่ โรคภูมิแพ้ (ร้อยละ 13.6) โรคความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 4.5) โรคเบาหวาน (ร้อยละ 4.5) เคยเจ็บป่วยในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาโดยส่วนใหญ่เป็นไข้หวัด ผู้ตอบร้อยละ 9.1 เคยหลับในระหว่างขับรถ ในขณะที่ร้อยละ 4.5 เคยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ในด้านพฤติกรรมส่วนตัว ร้อยละ 13.6 ดื่มสุรา ร้อยละ 9.1 สูบบุหรี่ ในด้านการดูแลสุขภาพ ร้อยละ 40.9 ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย และมีถึง ร้อยละ 72.7 เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี ในด้านการออกกำลังกายพบว่ามากถึงร้อยละ 36.4 ออกกำลังกายน้อยกว่า 2 วันต่อสัปดาห์ ในด้านการคลายเครียด ร้อยละ 40.9 คลายเครียดโดยการชมรายการโทรทัศน์ และร้อยละ 27.3 คลายเครียดโดยการอ่านหนังสือ

สรุป: แพทย์และทันตแพทย์ซึ่งเป็นสมาชิกองค์กรแพทย์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์มีความพึงพอใจในการประกอบวิชาชีพในระดับสูง มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนใหญ่มีภาวะทางสุขภาพไม่แตกต่างจากแพทย์และทันตแพทย์ทั่วประเทศ แต่มีความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองน้อย

คำสำคัญ: แพทย์, ทันตแพทย์, องค์กรแพทย์, โรงพยาบาลศรีนครินทร์

was 72,483.00 baht (median 30,000 Baht). The average working hour was 42.5 ± 24.8 hours per week. Most of the cases slept 6-8 hours per day. The four most common diseases were allergy (19.6%), hypertension (5.4%), heart disease (1.6%) and Diabetes Mellitus (1.1%), respectively. 8.2% of the respondents noticed history of doze during driving while 7.1% experienced traffic accident. Regarding personal behaviors; 20.0% had history of alcohol drinking, 2.7% presented cigarette smoking and 10.2% had ever played government raffle. Most of the cases (80.6%) took care themselves while having ill. However, only 52.2% of respondents attended annual health check-up program. In addition, half of cases 48.9% exercised less than 2 days per week. In cases of stress management, 36% watched television, while 30% read books. Subgroup analysis of 22 dentists revealed that 72.7% of them were highly pleased with their own occupation. The mean monthly income of dentists was 58,500.00 Baht. The average working hour was 34.9 ± 5.7 hours per week. Most of the cases slept 6-8 hours per day. The three most common diseases were allergic diseases (13.6%), hypertension (4.5%), and diabetes mellitus (4.5%), respectively. 9.1% of the respondents noticed history of doze during driving while 4.5% experienced traffic accidents. Regarding personal behaviors, 13.6% had history of alcohol drinking, 9.1% presented cigarette smoking. Most of the cases (40.9%) took care themselves in terms of illness. However, 3 in 4 of responders attended annual health check-up program. In addition, one-third of cases (36.4%) exercised less than 2 days per week. In cases of stress management, 40.9% watched television, while 27.3% read books.

Conclusion: The physicians and dentists who are the members of the medical organization and work at Srinagarind hospital were highly satisfied with their own profession. The average earning was good. The health status were similar to the physicians and the dentists in the other part of Thailand. However, the attitude in health promotion was low.

บทนำ

แพทย์และทันตแพทย์เป็นบุคลากรทางสุขภาพที่สังคมต้องให้การลงทุนค่อนข้างสูง เนื่องจากต้องใช้เวลาศึกษาถึง 6 ปีในการสำเร็จเป็นแพทย์และทันตแพทย์และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงตลอดการศึกษา จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าแพทย์นั้นอายุสั้น โดยพบว่าอายุเฉลี่ยที่เสียชีวิต 62.1 ปี ในเพศชาย และ 55.4 ในเพศหญิง ซึ่งสาเหตุการเสียชีวิตได้แก่โรคมะเร็ง (ร้อยละ 35.1) รองลงมาได้แก่โรคหัวใจ (ร้อยละ 28.2) อุบัติเหตุ (ร้อยละ 12.6) การติดเชื้อในกระแสเลือด (ร้อยละ 3.4) และการฆ่าตัวตาย (ร้อยละ 3.4)¹ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงอายุคาดเฉลี่ยของแพทย์ไทยเปรียบเทียบกับอายุคาดเฉลี่ยของแพทย์ไทยกับประชากรทั่วไปโดยการคำนวณอายุคาดเฉลี่ยของแพทย์ไทยโดยวิธีตารางชีพ จากข้อมูลปี 2541-2545 มีแพทย์เสียชีวิต 655 คน จากแพทย์ไทยทั้งสิ้น 25,501 คน พบว่าอายุคาดเฉลี่ยของแพทย์ไทย มีอายุไปถึง 86.5 ปี ในขณะที่ประชากรไทยมีอายุคาดเฉลี่ย 76.2 ปี² ซึ่งจากการศึกษาเชิงลึกในปี พ.ศ. 2548 พบว่าแพทย์ที่มีอายุยืน มีปัจจัยที่มีผลทำให้อายุยืนได้แก่ พันธุกรรม ความมั่นคงทางการเงิน การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากโรคโดยการเพิ่มวิถีชีวิตที่ดีและลดวิถีชีวิตที่ไม่ดี ทำจิตใจให้ปลอดวางไม่ว่าจะทำงานหรือไม่ก็ตาม และเตรียมจิตใจให้พร้อมสำหรับการตาย³ ส่วนทันตแพทย์ไทยยังไม่เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับอายุขัย แต่จากการศึกษาในทันตแพทย์ญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1998 พบว่าอายุขัยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 51.3-75.4 ปี⁴

องค์กรแพทย์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 โดยมีสมาชิกประกอบด้วยแพทย์และทันตแพทย์ทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีนครินทร์องค์กรดังกล่าวนี้มีบทบาทเป็นตัวแทนของสมาชิก และมีหน้าที่ดูแลทั้งด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพของสมาชิก ซึ่งรวมทั้งปัญหาด้านสุขภาพของสมาชิก ดังนั้นภาคีวิชาชีพศาสตร์ชุมชน และกลุ่มวิจัยอาชีวอนามัยและอาชีวเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และองค์กรแพทย์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์จึงได้ดำเนินการศึกษาเพื่อหาข้อมูลด้านพฤติกรรมเชิงสุขภาพของสมาชิกองค์กรแพทย์ฯ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวยังไม่เคยมีการสำรวจมาก่อน เพื่อนำผลมาใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของสมาชิกขององค์กรแพทย์ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่าของสังคมต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษา: การศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง
ประชากรศึกษา: แพทย์และทันตแพทย์ซึ่งเป็นสมาชิกองค์กรแพทย์ จำนวนทั้งสิ้น 519 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีนครินทร์และคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดยทำการศึกษาทุกคน ช่วงเวลาการศึกษา อยู่ระหว่างวันที่ 31 มิถุนายน 2547-30 ตุลาคม 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: แบบสอบถามชนิดตนเอง (Self-administered questionnaire) โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของโครงการสำรวจสุขภาพของแพทย์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของหน่วยอาชีวเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง (ศนพ.)¹ ซึ่งเป็นคำถามในการวัดข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านวิชาชีพและประวัติการทำงาน ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ข้อมูลด้านการสัมผัสสิ่งแวดล้อมสุขภาพจากการทำงาน

วิธีดำเนินการศึกษา: เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยการส่งแบบสอบถามให้สมาชิกองค์กรแพทย์โรงพยาบาลศรีนครินทร์ทุกคน และได้ทำการส่งซ้ำอีก 1 ครั้ง หากไม่ได้กลับคืนในเวลาที่กำหนด โดยส่งทั้งสิ้นไม่เกิน 2 ครั้ง

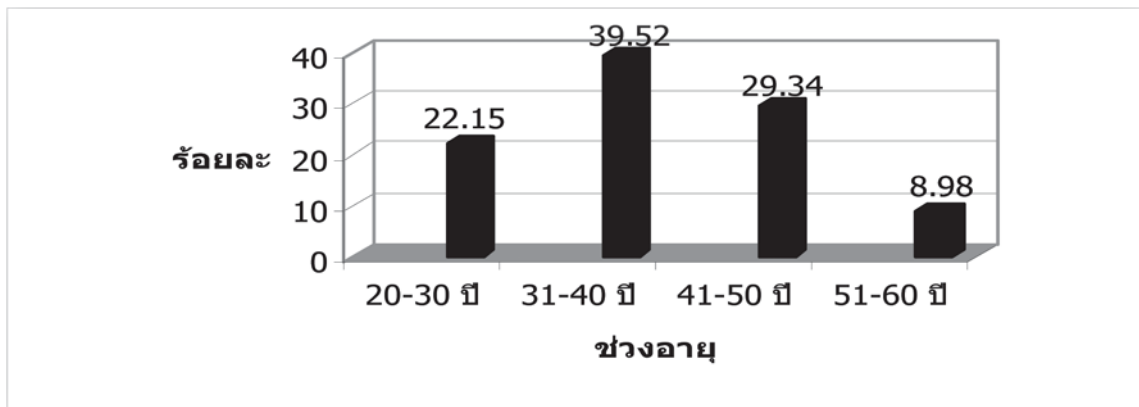
การวิเคราะห์ข้อมูล: ใช้โปรแกรม SPSS version 11.0 for windows ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงความเชื่อมั่น (95% CI)
ข้อพิจารณาทางจริยธรรม: งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เลขที่ HE470639 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบโดยสมัครใจและสามารถออกจากงานวิจัยได้ตลอดเวลา และข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อผู้ตอบและผู้วิจัยจะเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

ผลการศึกษา

จากจำนวนสมาชิกองค์กรแพทย์ฯ ทั้งสิ้น 519 คน ซึ่งประกอบด้วยแพทย์ 480 คน และทันตแพทย์ 39 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 206 คน (ร้อยละ 39.7) เป็นแพทย์ 184 คน และทันตแพทย์ 22 คน โดยในจำนวนนี้เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.5 และที่เหลือเป็นเพศชาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 38.1 ± 8.6 ปี และพบในช่วงอายุ 31-40 ปี มากที่สุด (แผนภูมิที่ 1) เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ไม่ตอบแบบสอบถามกลับพบว่า เมื่อแบ่งกลุ่มตามตำแหน่งสัดส่วนผู้ที่ตอบกลับมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ยกเว้นอาจารย์แพทย์ มีอัตราการไม่ตอบกลับมากกว่าการตอบกลับ (ตารางที่ 1)

ในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 96.1 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 1.0 นับถือศาสนาคริสต์ และร้อยละ 1.0 นับถือศาสนาอิสลาม และพบว่าร้อยละ 63.6 จบการศึกษาแพทย์และทันตแพทย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แผนภูมิที่ 1 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงอายุต่างๆ โดยมีอายุเฉลี่ย 38.1 ปี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

สมาชิกองค์กรแพทย์ (n= 519)	จำนวนผู้ตอบกลับ (ร้อยละ) n= 206	จำนวนผู้ไม่ตอบกลับ (ร้อยละ) n= 313
เพศ		
-ชาย	100 (48.5)	149 (47.6)
-หญิง	106 (51.5)	164 (52.4)
ตำแหน่ง		
-อาจารย์แพทย์	132 (64.1)	219 (70.0)
-อาจารย์ทันตแพทย์	21(10.2)	13 (4.1)
-แพทย์ประจำบ้านหรือแพทย์ใช้ทุน	52 (25.3)	77 (24.6)
-ทันตแพทย์	1(0.5)	4 (1.3)
อายุเฉลี่ย (ปี ± SD)	38.1± 8.6	34.2 ± 10.8

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองมีความพึงพอใจกับวิชาชีพแพทย์ในระบบมากที่สุดร้อยละ 65.7 (95 %CI 59.2, 72.2) โดยปัจจุบันยังทำเวชปฏิบัติอยู่ร้อยละ 94.3 (95%CI 89.4, 99.1) เมื่อสอบถามถึงพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบว่ายังสูบบุหรี่อยู่ร้อยละ 3.4 (95%CI 0.9, 5.9) สำหรับการดื่มสุราพบว่ายังดื่มอยู่ร้อยละ 19.4 (95%CI 14.0, 24.8) สำหรับการตรวจสุขภาพประจำปีพบว่าเคยตรวจร้อยละ 55.5 (95 %CI 48.6, 62.3)

เมื่อแยกวิเคราะห์เฉพาะแพทย์ พบว่าแพทย์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับวิชาชีพแพทย์ร้อยละ 64.1 (95%CI 57.2, 64.4) โดยปัจจุบันยังทำเวชปฏิบัติอยู่ร้อยละ 93.7 (95%CI 88.3, 93.8) เมื่อสอบถามถึงโรคประจำตัวของแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าเป็นโรคภูมิแพ้มากที่สุดร้อยละ 19.6 สำหรับพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบว่ายังสูบบุหรี่อยู่ร้อยละ 2.7 การดื่มสุราพบว่ายังดื่มอยู่ร้อยละ 20.1 สำหรับการตรวจสุขภาพประจำปี พบว่าเคยตรวจร้อยละ 52.2

เมื่อแยกวิเคราะห์เฉพาะทันตแพทย์ พบว่าทันตแพทย์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับวิชาชีพทันตแพทย์ร้อยละ 72.7 (95%CI 54.1, 91.3) โดยปัจจุบันยังทำเวชปฏิบัติอยู่ร้อยละ 36.4 (95%CI 16.3, 56.5) เมื่อสอบถามถึงโรคประจำตัวของทันตแพทย์ ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าเป็นโรคภูมิแพ้มากที่สุดร้อยละ 13.6 สำหรับการตรวจสุขภาพประจำปีพบว่าเคยตรวจร้อยละ 72.7 (ตารางที่ 2)

สถานภาพสมรสเป็นโสดร้อยละ 42.6 โดยในจำนวนนี้เป็นเพศหญิง ร้อยละ 28.6 เป็นเพศชาย ร้อยละ 13.7 สมรสและอยู่ด้วยกันร้อยละ 53.4 จากจำนวนนี้คู่สมรมีอาชีพรับราชการร้อยละ 27.8

ข้อมูลด้านวิชาชีพ

ร้อยละ 65 มีความพึงพอใจในวิชาชีพมาก ร้อยละ 33 มีความพึงพอใจในวิชาชีพปานกลาง ร้อยละ 1 มีความ

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมเสี่ยงของแพทย์และทันตแพทย์

ประเด็น	รวม		แพทย์		ทันตแพทย์	
	จำนวน (ร้อยละ)	95%CI	จำนวน (ร้อยละ)	95%CI	จำนวน (ร้อยละ)	95%CI
ท่านพึงพอใจกับวิชาชีพแพทย์มาก	134 (65.7)	59.2,72.2	118 (64.1)	57.2,64.4	16 (72.7)	54.1,91.3
ปัจจุบันยังทำเวชปฏิบัติอยู่	82 (94.3)	89.4,99.1	74 (93.7)	88.3,93.8	8 (36.4)	16.3,56.5
โรคประจำตัว	128 (62.1)	55.5,68.8	112 (60.9)	53.8,61.2	16 (72.7)	54.1,91.3
- ความดันโลหิตสูง	11 (5.3)	2.3,8.4	10 (5.4)	2.2,5.7	1 (4.6)	-4.2,13.3
- เบาหวาน	3 (1.5)	-0.2,3.1	2 (1.1)	-0.4,1.2	1 (4.6)	-4.2,13.3
- โรคหัวใจ	3 (1.5)	-0.2,3.1	3 (1.6)	-0.2,1.8	0 (0)	0,0
- หลอดเลือดสมองตีบ/แตก	1 (0.5)	-0.5,1.4	1 (0.6)	-0.5,0.6	0 (0)	0,0
- หอบหืด	2 (0.9)	-0.4,2.3	2 (1.1)	-0.4,1.2	0 (0)	0,0
- ภูมิแพ้	39 (18.9)	13.6,24.2	36 (19.6)	13.8,19.9	3 (13.6)	-0.7,27.9
- มะเร็ง	1 (0.5)	-0.5,1.4	1 (0.6)	-0.5,0.6	0 (0)	0,0
การสูบบุหรี่	7 (3.4)	0.9,5.9	5 (2.7)	0.4,2.8	2 (9.1)	-2.9,21.1
การดื่มสุรา	40 (19.4)	14.0,24.8	37 (20.1)	14.3,20.5	3 (13.6)	-0.7,27.9
พฤติกรรมการเจ็บป่วยจะรักษาตนเอง	158 (80.6)	75.1,86.2	148 (80.4)	74.7,80.6	10 (45.5)	24.7,66.2
เคยตรวจสุขภาพประจำปี	112 (55.5)	48.6,62.3	96 (52.2)	45.0,52.6	16 (72.7)	54.1,91.3

ตารางที่ 3 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	เฉลี่ย (บาท)	พิสัย (บาท)
เวชปฏิบัติในเวลา	29,435.00	10,000-60,000
เวชปฏิบัตินอกเวลา	29,342.00	2,000-200,000
นอกเหนือจากเวชปฏิบัติ	13,706.00	2,000-30,000
รวม	72,483.00	

พึงพอใจในวิชาชีพน้อย โดยมีระยะเวลาในการทำงานเฉลี่ย 42.5 ± 24.8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จากตารางที่ 3 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 72,483.00 บาท โดยมีค่ามัธยฐานที่ 30,000.00 บาท โดยรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่มาจากรายได้เวชปฏิบัติในเวลา เหมือนๆ กับเวชปฏิบัตินอกเวลา

ข้อมูลด้านสุขภาพ

ผู้ตอบมีหมู่เลือด “โอ” ร้อยละ 33.2 หมู่เลือด “บี” ร้อยละ 29.6 หมู่เลือด “เอ” ร้อยละ 24.8 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.5) ใช้เวลาอนเฉลี่ย 6-8 ชั่วโมงต่อวัน มีปัญหาสายตา (ร้อยละ 76.7) โดยเป็นสายตาสั้น ร้อยละ 51.2 นอกนั้นเป็นปัญหาสายตาเอียงและสายตาวาว

ร้อยละ 37.9 มีโรคประจำตัว โดยโรคที่พบเป็น 4 อันดับแรก ได้แก่ โรคภูมิแพ้ร้อยละ 18.9 โรคความดันโลหิตร้อยละ 5.3 โรคหัวใจ ร้อยละ 1.5 และโรคเบาหวาน ร้อยละ 1.5

สำหรับข้อมูลด้านสุขภาพเกี่ยวกับประวัติการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 101 คน เคยมีปัญหสุขภาพร้อยละ 49 เคยนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลร้อยละ 41.3 เคยได้รับการผ่าตัด ร้อยละ 29.6 เคยประสบอุบัติเหตุร้อยละ 6.8 เคยหลับในขณะขับรถร้อยละ 8.3 เคยมียาที่รับประทานเป็นประจำร้อยละ 22.3 และผู้ตอบ เคยแพ้ยา อาหาร สารเคมีและสิ่งอื่นๆ ร้อยละ 23.8

ร้อยละ 80.6 รักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ในกรณีที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลร้อยละ 76.7 นิยมใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐ มีผู้ทำกรรมกรรมประกันชีวิตร้อยละ 66.6 โดยในจำนวนนี้มีกรรมกรรมมากกว่า 1 ฉบับร้อยละ 24.2

เมื่อแยกวิเคราะห์เฉพาะแพทย์พบว่า แพทย์ผู้ตอบมี หมู่เลือด “โอ” ร้อยละ 37.9 หมู่เลือด “บี” ร้อยละ 31.9 หมู่เลือด “เอ” ร้อยละ 22.0 ร้อยละ 65.6 ใช้เวลานอนเฉลี่ย 6-8 ชั่วโมงต่อวัน มีปัญหาสายตาร้อยละ 75.8 โดยเป็นสายตาสั้น ร้อยละ 52.2 นอกนั้นเป็นปัญหาสายตาเอียงและสายตาวาย

ร้อยละ 60.8 มีโรคประจำตัว โดยโรคที่พบเป็น 4 อันดับแรก ได้แก่ โรคภูมิแพ้ร้อยละ 19.6 โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 5.4 โรคหัวใจร้อยละ 1.6 และโรคเบาหวานร้อยละ 1.1

สำหรับข้อมูลด้านสุขภาพ เกี่ยวกับประวัติการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา แพทย์ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีปัญหสุขภาพร้อยละ 50 เคยนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลร้อยละ 39.1 เคยได้รับการผ่าตัด ร้อยละ 27.7 เคยประสบอุบัติเหตุร้อยละ 7.1 เคยหลับในขณะที่ ขับรถร้อยละ 8.2 เคยมียาที่รับประทานเป็นประจำร้อยละ 22.8 และผู้ตอบ เคยแพ้ยา อาหาร สารเคมีและสิ่งอื่นๆ ร้อยละ 20.7 ร้อยละ 80.4 รักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ในกรณีที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลร้อยละ 79.9 นิยมใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐ มีผู้ทำกรรมกรรมประกันชีวิตร้อยละ 63.0 โดยในจำนวนนี้มีกรรมกรรมมากกว่า 1 ฉบับร้อยละ 16.9

เมื่อแยกวิเคราะห์เฉพาะทันตแพทย์พบว่า ทันตแพทย์มีหมู่เลือด “เอ” ร้อยละ 50.0 รองลงมาหมู่ “โอ” ร้อยละ 27.3 และ หมู่ “บี” ร้อยละ 13.6 ร้อยละ 77.3 ใช้เวลานอนเฉลี่ย 6-8 ชั่วโมงต่อวัน มีปัญหาสายตา ร้อยละ 77.3 โดยเป็นสายตาสั้น ร้อยละ 40.9 นอกนั้นเป็นปัญหาสายตาเอียง

และสายตาวาย

ร้อยละ 72.7 มีโรคประจำตัว โดยโรคที่พบเป็นอันดับแรก ได้แก่ โรคภูมิแพ้ ร้อยละ 13.6

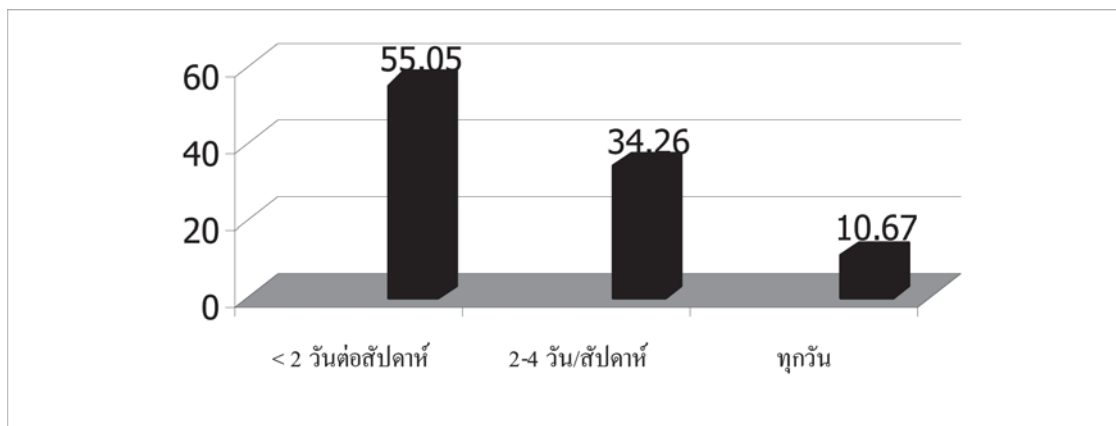
สำหรับข้อมูลด้านสุขภาพ เกี่ยวกับประวัติการเจ็บป่วย และอุบัติเหตุในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา จนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม ทันตแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถาม เคยมีปัญหสุขภาพร้อยละ 40.9 เคยนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลร้อยละ 59.1 เคยได้รับการผ่าตัดร้อยละ 45.5 เคยประสบอุบัติเหตุร้อยละ 4.5 เคยหลับในขณะที่ ขับรถร้อยละ 9.1 เคยมียาที่กินเป็นประจำร้อยละ 18.2 และผู้ตอบเคยแพ้ยา อาหาร สารเคมี และสิ่งอื่นๆ ร้อยละ 50.0 ทันตแพทย์มักจะ รักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ในกรณีที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ร้อยละ 59.1 นิยมใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐ นอกจากนั้นทันตแพทย์มีกรรมกรรมประกันชีวิตร้อยละ 72.7 โดยในจำนวนนี้มีกรรมกรรมมากกว่า 1 ฉบับร้อยละ 22.6

ข้อมูลด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต

ด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด พบว่ามีผู้เคยดื่มสุราร้อยละ 28.6 หยุดดื่มแล้วร้อยละ 6.3 ปัจจุบันดื่มร้อยละ 4.4 มีผู้เคยสูบบุหรี่ร้อยละ 10.2 หยุดสูบบุหรี่แล้วร้อยละ 6.3 ยังสูบบุหรี่อยู่ถึงร้อยละ 3.4 และเคยมีพฤติกรรมการเสีงโชค ร้อยละ 11.7 ซึ่งร้อยละ 10.2 ยังคงทำกิจกรรมดังกล่าว

ในด้านการดำรงชีวิตพบว่าร้อยละ 64.9 รับประทานอาหารเช้าสดตัวทุกวัน ร้อยละ 1.6 รับประทานอาหารเช้ามังสวิวัติ/ชีวจิตทุกวัน ร้อยละ 1.2 รับประทานอาหารเช้าจวนด่วนทุกวัน สำหรับการออกกำลังกาย พบว่าร้อยละ 44.9 ออกกำลังกายไม่น้อยกว่า 2 วันต่อสัปดาห์ (แผนภูมิที่ 2) โดยร้อยละ 15.5 นิยมออกกำลังกายโดยการวิ่ง

แผนภูมิที่ 2 แสดงความถี่ของการออกกำลังกายในกลุ่มที่ออกกำลังกาย

ร้อยละ 72.3 แพทย์และทันตแพทย์มีงานอดิเรก โดยกลุ่มใหญ่ที่สุดร้อยละ 23.3 อ่านหนังสือ ฟังเพลง และ/หรือดูโทรทัศน์

ในการท่องเที่ยวต่างประเทศ/ต่างจังหวัดในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่าร้อยละ 53.3 ท่องเที่ยว 1 - 2 ครั้ง ร้อยละ 35.5 ผ่อนคลายความเครียดประจำวันโดยการชมรายการโทรทัศน์ และชมวิดีโอ และร้อยละ 29.6 อ่านหนังสือ

การใช้ยานอนหลับในรอบ 6 เดือนพบว่าร้อยละ 11.2 เคยใช้ยานอนหลับ ในจำนวนนี้ร้อยละ 15.8 ใช้ยานอนหลับไม่น้อยกว่าครั้งละ 2 เม็ด การประสบเหตุการณ์สำคัญในรอบ 6 เดือน พบว่า ครึ่งหนึ่งมีเหตุการณ์สำคัญในชีวิต โดยใน

จำนวนนี้เหตุการณ์ที่พบมากที่สุด ถึงร้อยละ 88.3 คือ ได้งานใหม่หรือปรับเปลี่ยนงานใหม่

ข้อมูลด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามต่อสุขภาพ

ด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามต่อสุขภาพในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ปัจจัยทางกายภาพพบว่าการทำงาน ร้อยละ 9.2 มีโอกาสได้รับรังสีทุกวัน ร้อยละ 6.3 ทำงานในพื้นที่ที่มีเสียงดังจากอุปกรณ์ที่ใช้งานทุกวัน ร้อยละ 2.9 ต้องยกของหนักทุกวัน สำหรับปัจจัยด้านสารเคมีพบว่า ร้อยละ 5.8 สัมผัสก๊าซที่ใช้เป็นยาสลบ ร้อยละ 4.4 สัมผัสฟอร์มาลีน ร้อยละ 2.9 สัมผัสยารักษาโรคมะเร็ง ส่วนปัจจัยด้านชีวภาพนั้นพบว่า ร้อยละ 26.2 สัมผัส/ทำงานกับเลือด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงการสัมผัสกับปัจจัยทางชีวภาพที่คุกคามต่อสุขภาพ

ปัจจัยทางชีวภาพ	จำนวน (ร้อยละ)	95%CI
สัมผัส/ทำงานกับเลือด	54 (26.2)	20.2,32.2
สัมผัสสมุก/สิ่งคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ	128 (61.1)	55.5,68.8
สัมผัสหนอง/สิ่งคัดหลั่งจากบาดแผล	23 (11.2)	6.9,15.5
สัมผัสสิ่งคัดหลั่งจากทางเดินอาหาร	16 (7.8)	4.1,11.4
สัมผัสน้ำคร่ำ/สิ่งคัดหลั่งจากช่องคลอด	11 (5.3)	2.3,8.4
อยู่ในห้องที่มีผู้ป่วยวัณโรค	11 (5.3)	2.3,8.4
ให้การตรวจรักษา/ผ่าตัดผู้ติดเชื้อเอดส์	11 (5.3)	2.3,8.4

อภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษารุ่นนี้ แม้อัตราการตอบกลับจะไม่ได้ถึงครึ่ง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามและไม่ตอบแบบสอบถามจะเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกันมากดังนั้นตัวอย่างจึงน่าจะเป็นตัวแทนที่ดีได้นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาลักษณะการศึกษาเป็นการศึกษาถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบทำให้ผู้ตอบจำนวนหนึ่งลังเลที่จะตอบ กอปรกับผู้ตอบเป็นแพทย์และทันตแพทย์ซึ่งมีเวลาว่างน้อยอยู่แล้วจึงทำให้เก็บแบบสอบถามไว้โดยไม่ตอบเมื่อได้รับทันที และทิ้งไปในที่สุด ดังนั้น อัตราที่ตอบกลับมาจึงเป็นอัตราที่น่าพอใจสำหรับการศึกษา

ลักษณะของผู้ตอบกลับ พบว่าอายุเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์วัยทำงาน โดยพิจารณาจากอายุ ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยก่อร่างสร้างตัวและจำนวนไม่น้อยยังรอโอกาสที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศ ข้อมูลสำคัญที่พบคือมีจำนวนผู้ที่ไปใฝ่ฝันมากถึงร้อยละ 42.2 และเป็นหญิงใฝ่ฝันมากกว่าชายใฝ่ฝัน แม้จะเป็นไปได้ว่า ผู้ตอบอยู่ในวิชาชีพที่ไม่มีโอกาสและไม่มี

เวลาว่างพอที่จะดำเนินการหาคู่ครอง แต่ก็อาจสะท้อนถึงลักษณะของสังคมไทยในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปที่ชายหญิงไม่ประสงค์จะมีภาวะผูกพันดังเช่นที่พบในประเทศที่เจริญแล้ว นอกจากนี้แล้วพบว่า สมาชิกองค์กรแพทย์สนใจเรื่องความมั่นคงในระยะยาวโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.6) ทำประกันชีวิต

ในด้านวิชาชีพพบว่าผู้ตอบเกือบทั้งหมดมีความพึงพอใจในวิชาชีพ และมีถึงร้อยละ 65 มีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งส่วนนี้อาจมาจากการที่ได้รับค่าตอบแทนสูงแม้จะต้องทำงานในระยะเวลายาวนานกว่าปกติ และอาจเกิดจากความเคยชินกับที่ทำงานเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและข้อมูลที่พบจากการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของแพทย์ทั่วประเทศโดยพบว่าร้อยละ 60.2 มีความพึงพอใจในวิชาชีพระดับสูง⁵

สำหรับด้านสุขภาพพบว่าผู้ตอบมีชั่วโมงนอนอยู่ในเกณฑ์ปกติ (6-8 ชั่วโมง) ที่น่าสนใจคือ ร้อยละ 76.7 มีปัญหาทางสายตาโดยเฉพาะสายตาสั้นเป็นปัญหาที่มากที่สุดจึงสอดคล้องกับการศึกษาของแพทย์ทั่วประเทศ โดยมีปัญหาเรื่องสายตา

ร้อยละ 74.96 การที่เป็นเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะทั้งในขณะศึกษาและเมื่อประกอบวิชาชีพแล้วก็ตามจำเป็นต้องใช้สายตามาก ซึ่งจากข้อมูลนี้แสดงถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรแพทย์ฯ จะต้องมุ่งเน้นการดูแลสุขภาพตาให้กับสมาชิกเป็นพิเศษ

แม้ในปัจจุบันได้มีการรณรงค์ให้งดการสูบบุหรี่ แต่พบว่าบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งควรทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนในการงดสูบบุหรี่ ยังคงมีจำนวนหนึ่งแม้ว่าจะไม่มากยังคงสูบบุหรี่ (ร้อยละ 3.4) ซึ่งต่ำกว่าการสำรวจของแพทย์ทั่วประเทศซึ่งพบร้อยละ 5.8 แต่ก็ยังต่ำกว่าสถิติของผู้สูบบุหรี่ทั่วประเทศร้อยละ 18⁷ ในกรณีนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหามาตรการเฉพาะบุคคลเพื่อช่วยในการเลิกบุหรี่

ในด้านการส่งเสริมสุขภาพตนเอง พบว่ายังไม่เห็นความสำคัญของสุขภาพ โดยผู้ตอบมากกว่าครึ่งออกกำลังกายน้อยกว่า 1 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งในจำนวนนี้อาจมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้ออกกำลังกายเลยซึ่งไม่แตกต่างจากการศึกษาบุคลากรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เคยศึกษามาแล้ว⁸ แต่มีการออกกำลังกายต่ำกว่า ข้อมูลแพทย์ทั่วประเทศซึ่งแพทย์ไทยออกกำลังกายมากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ

58.65 นอกจากนี้การตรวจสุขภาพประจำปีซึ่งดูเหมือนว่าน่าจะสะดวก สำหรับบุคลากรทางการแพทย์ที่ทำงานในโรงพยาบาล แต่พบว่า มีผู้สนใจการตรวจสุขภาพประจำปีเพียงร้อยละ 36.9 เท่านั้น และพบว่าส่วนใหญ่เมื่อเจ็บป่วยมักรักษาตนเอง เหล่านี้ อาจพิจารณาได้ว่า ผู้ตอบประสงค์จะเก็บข้อมูลสุขภาพตนเอง เป็นความลับ หรืออาจเพราะละเลยในการดูแลตนเอง อย่างไรก็ตาม อัตราการตรวจสุขภาพประจำปีที่น้อยนี้ก็ไม่แตกต่างจากรายงานอื่นๆ^{9, 10} ซึ่งพบว่าบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ในสายพยาบาลและสายบุคลากรสำนักงานที่พบในการตรวจสุขภาพประจำปีสูงกว่า⁹

เกี่ยวกับโรคประจำตัว พบว่า ผู้ตอบมีปัญหาโรคภูมิแพ้ร้อยละ 19.6 ซึ่งน้อยกว่าอัตราที่พบในการสำรวจแพทย์ทั่วไป (ตารางที่ 5) ซึ่งการที่พบโรคนี้มีอัตราสูงที่สุดมีผลทำให้ต้องเน้นการดูแลสุขภาพในกลุ่มโรคนี้ ซึ่งอาจรวมถึงภาวะไขมันสูงในเลือด และโรคหัวใจและหลอดเลือด รวมทั้งโรคไตเรื้อรังด้วย อนึ่งปัญหาโรคนี้อาจสัมพันธ์กับภาวะเครียดที่อาจจะเป็นปัญหาพื้นฐานที่ต้องแก้ไข

สำหรับปัญหาสุขภาพที่พบในช่วง 6 เดือน พบว่า มีอัตราไม่แตกต่างจากที่มีรายงาน 5 (ตารางที่ 6) แต่เมื่อสังเกตให้ดี

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบความชุกของโรคประจำตัวในการศึกษานี้เปรียบเทียบกับความชุกที่พบในแพทย์ทั่วประเทศ⁵

โรคประจำตัว	สมาชิกองค์กรแพทย์ฯ โรงพยาบาลศรีนครินทร์	แพทย์ทั่วประเทศ
ลำดับที่ 1	โรคภูมิแพ้ (19.6)	โรคภูมิแพ้ (20.6)
ลำดับที่ 2	โรคความดันโลหิตสูง (5.4)	โรคความดันโลหิตสูง (10.8)
ลำดับที่ 3	โรคหัวใจ (1.6)	โรคหืด (3.4)
ลำดับที่ 4	โรคเบาหวาน (1.1)	โรคเบาหวาน (2.0)

ตารางที่ 6 แสดงถึงปัญหาทางสุขภาพที่พบในรอบ 6 เดือน

ปัญหาทางสุขภาพ	สมาชิกองค์กรแพทย์ฯ โรงพยาบาลศรีนครินทร์	แพทย์ทั่วประเทศ ⁵
ไข้หวัด	41.2	35.8
หัดในขณะขับรถ	16.9	15.0
ประสบอุบัติเหตุรถยนต์	13.9	9.8
ให้กำเนิดบุตร	8.9	3.7
ใส่ต้อกระจก	7.9	1.0
อุจจาระร่วง	6.9	1.0

พบว่าอัตราการประสบอุบัติเหตุรถยนต์มีแนวโน้มจะเกี่ยวข้องกับอัตราการหลับในขณะขับรถ แสดงให้เห็นว่า การหลับในหลับในเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องการการแก้ไข การหลับในแสดงถึงการใช้รถในขณะที่อ่อนเพลีย ซึ่งในกรณีของสมาชิกองค์กรแพทย์อาจเกิดจากการทำงานมากชั่วโมงเกินไป และการที่ออกไปประกอบวิชาชีพนอกโรงพยาบาล อาทิ คลินิกในต่างอำเภอหรือแม้กระทั่งต่างจังหวัดรวมทั้งการขับรถกลับบ้านที่อยู่ในต่างจังหวัดเป็นประจำในขณะที่ร่างกายอ่อนเพลียจากการทำงานอย่างมาก เหล่านี้ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ทั้งสิ้น ในจุดนี้ อาจต้องมีมาตรการการสอนการขับที่รถยนต์ตั้งแต่เมื่อยังคงศึกษา

สำหรับการสัมผัสกับสิ่งคุกคามต่อสุขภาพ อาทิ การสัมผัสกับเลือด และสิ่งคัดหลั่งต่างๆ จากผู้ป่วย ตลอดจนการได้รับรังสีและการรับฟังเสียงที่ดังเกินกว่าปกติ เหล่านี้เป็นสิ่งที่คาดหมายตามลักษณะวิชาชีพ โดยสิ่งที่ต้องเน้นคือการป้องกันตนเองตามหลักการป้องกันแบบองค์รวม (universal precaution)

เมื่อพิจารณาภาพรวมของข้อมูลข้างต้น อาจบ่งชี้ชัดว่าแพทย์ของโรงพยาบาลศรีนครินทร์ มีปัญหาความเครียดที่ฝังตัวอยู่ในขณะประกอบวิชาชีพ ซึ่งสังเกตได้จากการหลับใน การใช้นอนหลับ โรคความดันโลหิตสูง โดยความเครียดที่เกิดขึ้น อาจมาจากการแข่งขันในวิชาชีพ การพยายามหารายได้เพิ่ม ลักษณะการปฏิบัติงานที่เสี่ยงต่อสุขภาพ และต้องหลีกเลี่ยงภาวะแทรกซ้อนในภาวะแวดล้อมที่ขาดแคลนบุคลากรและเครื่องมือ รวมทั้งข่าวการฟ้องร้องบุคลากรทางการแพทย์ในกรณีที่เกิดความเสียหายของผู้ป่วยทั้งที่เกิดจากความประมาทและเกิดในกรณีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้จากการสำรวจภาวะสุขภาพของแพทย์ทั่วประเทศพบว่าแพทย์ไทยมีปัญหาสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 7.49 อย่างไรก็ตามแม้มีข้อมูลว่าสมาชิกองค์กรแพทย์ฯ มีความพยายามที่จะผ่อนคลายความเครียดโดยการชมรายการโทรทัศน์และอ่านหนังสือ หรือหลีกเลี่ยงจากภาวะเครียดโดยการเดินทางท่องเที่ยวนอกสถานที่ แต่อาจผ่อนคลายได้เพียงชั่วคราวเท่านั้นในการแก้ไขปัญหอย่างจริงจังคงต้องอาศัยการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานและภาวะแวดล้อมในองค์กรรวมทั้งการศึกษานี้แม้ได้ให้ข้อมูลที่นำเสนอมากมาย แต่มีจุดที่ควรพิจารณาคือ มีอัตราการตอบกลับน้อยกว่าครึ่ง และผู้ตอบแบบสอบถามสามารถปฏิเสธการกรอกข้อมูลที่ไม่ประสงค์จะตอบได้ ทำให้ข้อมูลบางส่วนบกพร่อง ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ถี่ถ้วนพบว่า มีแนวโน้มสูงมากที่ผู้ไม่ตอบกลับอาจเป็นกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพมากกว่า ทำให้ข้อมูลที่ได้ประเมินขนาดของปัญหาต่ำกว่าความเป็นจริง

สรุป

แพทย์และทันตแพทย์ซึ่งเป็นสมาชิกองค์กรแพทย์โรงพยาบาลศรีนครินทร์มีความพึงพอใจในการประกอบวิชาชีพของตน ส่วนใหญ่มีปัญหาสายตา มีภาวะทางสุขภาพไม่แตกต่างจากแพทย์และทันตแพทย์ทั่วประเทศ แต่มีความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองอยู่น้อยเมื่อพิจารณาจากการตรวจสุขภาพประจำปีมีเพียงร้อยละ 55.5 และมีโรคประจำตัวที่พบมากที่สุดคือโรคภูมิแพ้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศาสตราจารย์นายแพทย์สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรที่กรุณาอนุเคราะห์เครื่องมือในการวิจัยและขอขอบคุณผู้ร่วมตอบแบบสอบถามทุกท่านตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ที่ช่วยเหลืองานวิจัยจนสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. Sithisarankul P, Polboon N, Visanuyothin T, Wattanasirichaigoon S. A causes of death of Thai physicians. Intern Med J Thai 2004; 20:188-91.
2. Sithisarankul P, Wattanasirichaigoon S. Life expectancy of Thai physicians during 1998-2002. J Med Assoc Thai 2004; 87: s19-s22.
3. Sithisarankul P, Piyasing V, Boonthaim B, Ratanamongkolgul S, Wattanasirichaigoon S. Longevity of Thai physicians: phase 2 and policy implications. J Med Assoc Thai 2005; 88:1257-60.
4. Shimpō H, Yokoyama E, Tsurumaki K. Causes of death and life expectancies among dentists. Int Dent J 1998; 48:563-70.
5. Wattanasirichaigoon S, Polboon N, Ruksakom H, Boonthaim B, Sithisarankul P, Visanuyothin T. Thai physicians' career satisfaction. J Med Assoc Thai 2004; 87 :s5-s8.
6. Ruksakom H, Polboon N, Sithisarankul P, Visanuyothin T. Thai physicians health survey. J Med Assoc Thai 2004; 87(suppl 4):s1-s4.
7. National statistical office of Thailand. Survey of smoking and alcohol consumption among Thai population year 2004 [Web Page]. 2005; Available from http://service.nso.go.th/nso/data/02/02_files/cigar_drink_47.pdf. (Accessed 13 November 2006).
8. Chaiear N, Suntisavee P, Maskasem S, Lathong S, Kaoyotha S, Jirapongsathorn S et al. Sufficient exercise and exercise

- behavior among employees and lecturers at the faculty of medicine, Khon Kaen University (KKU), Thailand. Srinagarind Med J 2005; 20:11-6.
9. Krusun N, Sawanyawisuth K, Chaiear N. Health status of health care workers at Srinagarind Hospital: experience from the annual health check-up program. J Med Assoc Thai 2005; 88:1619-23.
10. Ruksakom H, Polboon N, Sithisarankul P, Visanuyothin T. Survey of mental health status of Thai physicians. J Med Assoc Thai 2004; 87:s9-s13.

